

Příčiny neprospěchu

Neprospívající žák

- Určitá část dětí však ve škole úspěšná není, neprospívá.
- Za **neprospívajícího žáka** se pokládá ten, který z jednoho nebo z několika učebních předmětů soustavně nedosahuje stanovených výsledků v učení.
- Za neprospívajícího žáka pokládá ten, který nedosahuje výsledků přiměřených svým schopnostem.

Úspěch versus úspěšnost

- úspěch/neúspěch - zážitek související s činností, motivační účinek na další výkony
- úspěšnost/neúspěšnost - komplexnější pojem, má emoční vliv na činnost jedince.

Příčiny neprospěchu

- Vyspělost a dobrá úroveň rozumových schopností je jedním ze základních předpokladů pro dobrý školní prospěch, ale není jediným. Neprospěch nevzniká zpravidla z jedné příčiny. Výsledky ve škole jsou ovlivněny celou řadou dalších faktorů.

Příčiny neprospěchu

- Faktory vnitřní – neprospěch pramenící z osobnostních vlastností žáka.
- Faktory vnější – rodina a rodinné prostředí, škola (zvláště pak osobnost učitele)

Faktory vnitřní

- porucha tělesného vývoje
- tělesný vzrůst, tělesné defekty, anomálie, disproporce
- poškození CNS
- Porucha žláz s vnitřní sekrecí – př. vyšší nebo nižší činnost štítné žlázy – působí primárně i sekundárně (obezita, nižší vzrůst) na schopnost učení
- Porucha učení
- Postoje žáků
- Negativní osobnostní vlastnosti žáka
- Osobní tempo žáka

Faktory vnitřní

- Citová oblast
- Sociální stabilita
- Maladjustace
- Věkové zvláštnosti;
- Rozdíly v pohlaví

Faktory vnější

- Škola jako celek
- Osobnost učitele
- Rodina

Škola jako celek

- vybavenost školy – útulnost, osvětlení, teplota, lavice, učební pomůcky, zasazení školy do okolního prostředí (hlučnost, zeleň)
- přeplněnost tříd žáky – nad 25 dětí ve třídě
- složení třídy
- permanentní tendence zvyšovat požadavky na žáky

Příčiny neprospěchu podmíněné učitelovou osobností

- negativní vztah učitele k žákovi
- didaktické chyby
- pedagogicky netaktní chování učitele
- zanedbávání výchovné složky pedagogického procesu
- Podlehnutí „sebesplňující předpovědi“.

Osobnost učitele má vyšší vliv na neprospěch žáků zejména mladšího školního věku.

Sebesplňující předpověď

- Lidé očekávají určité chování od ostatních a podle toho se k nim chovají.
- Pokud se naplní očekávání, které předpovídali, stávají se potvrzením jejich sebesplňující předovědi.
- Příklad: učitel si „zaškatulkuje žáka jako neschopného, vždy ho podceňuje, shazuje apod., přestože tento žák není neschopný, začne se takto chovat a naplní tím očekávání učitele)

Golem efekt

- učitel vychází z úvahy, nebo z negativní předinformace, že určitý žák (učitelem vytipovaný nebo učiteli označený jinou osobou) se ve svém prospěchu a chování nemá možnost se zlepšit, spíše se zhorší.
- učitel se chová k žákovi odmítavě, soustavně ho napomíná, kritizuje, podezírá, obviňuje, a to tak dlouho, až v žákovi navodí přesvědčení, že není v jeho silách se zlepšit. Žák rezignuje a začne se chovat tak, jak učitel očekává.

Příčiny neprospěchu podmíněné rodinou

- jaké vlastnosti dítěte rodina formuje
- jaké podmínky k učení poskytuje
- ekonomická situace v rodině
- bytová situace rodiny
- kulturní úroveň rodiny – úroveň vzdělání, postoj ke kultuře, vzdělání

Příčiny neprospěchu podmíněné rodinou

- struktura rodiny
- postavení žáka v rodině
- rodinná výchova
- špatná spolupráce rodiny a školy

Zásady při překonávání neprospěchu

- zjistit příčiny neprospěchu
- nevidět neprospěch žáka izolovaně – nejde pouze o nízké IQ
- neztrácet zdravý pedagogický optimismus
- neusilovat o prospěch žáka za každou cenu
- zaměřit se na pozitivní stránky žáka
- pedagogické prostředky, zásahy
- neprospěchu předcházet

Nejčastější chyby v přístupu učitele k neprospívajícím žákům

- zanedbávání slabších žáků
- zjednodušený pohled na neprospívání
- bezperspektivní postoj
- Netrpělivost – zvyšuje napětí – snižuje výkon
- snaha odstranit neprospěch zápornou stimulací
- nadměrné zapojování
- nebere zřetel na rodinné prostředí

Závěrem

- Existuje místo, kde nic neroste, protože zde neprší - Údolí smrti

Závěrem

- Jednou se stalo, že přišel krátký déšť

Nezapomeňte...

- V každém dítěti je skrytý potenciál. Za správných podmínek ho dokáže rozvinout.
„... Každý den rozprostírají děti své sny pod našimi chodidly, a my bychom měli našlapovat měkce....“

(Ken Robinson)

